

Postzegelnieuws

Beleef de natuur – Leuvenumse bossen

PostNL

Marketing

15 augustus 2022

SAMENVATTING

Uitgifte: [Beleef de natuur – Leuvenumse bossen](#)

Uitgiftedatum: [15 augustus 2022](#)

Verschijningsvorm: vel van 10 postzegels in 10 verschillende ontwerpen

Artikelnummer: [420761](#)

Ontwerp: Frank Janse, Gouda

Fotografie: Buiten-Beeld

UITGIFTE

Op [15 augustus 2022](#) geeft PostNL [Beleef de natuur – Leuvenumse bossen](#) uit, een vel met 10 postzegels in 10 verschillende ontwerpen. Op de postzegels staat de waarde aanduiding 1 voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland. Het postzegelvel over de [Leuvenumse bossen](#) maakt deel uit van de meerjarige serie [Beleef de natuur 2021-2023](#). In de serie komen ieder jaar 4 postzegelvelen uit, met elk 10 verschillende postzegels. Op de postzegels zijn planten en dieren uit bijzondere Nederlandse natuurgebieden afgebeeld, verspreid over ons land. In 2022 komen achtereenvolgens de provincies Zeeland, Zuid-Holland, Limburg en Gelderland aan bod.

De uitgifte van [15 augustus 2022](#) besteedt aandacht aan het landschap van de Leuvenumse bossen, gelegen in het noordwestelijk deel van de Veluwe in Gelderland. Eerder dit jaar kwamen al postzegelvelen uit over [Fort Ellewoutsdijk](#) in Zeeland (3 januari 2022), de [Nieuwkoopse Plassen](#) in Zuid-Holland (21 februari 2022) en de [Sint-Pietersberg](#) in Limburg (13 juni 2022). In 2023 geeft PostNL opnieuw 4 postzegelvelen uit over 4 andere natuurgebieden in ons land.

ONDERWERP

Het Leuvenumse Bos, het Hulshorsterzand en het landgoed Leuvenhorst vormen samen het natuurgebied de Leuvenumse bossen. Dit aaneengesloten gebied ligt in het noordwesten van de Veluwe in de provincie Gelderland. Het Leuvenumse Bos is al meer dan 100 jaar eigendom van Natuurmonumenten, de andere gebieden kwamen later in bezit. De 3 gebieden samen beslaan circa 2.300 hectare en bestaan vooral uit bossen en voor een kleiner deel uit heidevelden en zandverstuivingen. Er zijn prachtige oude loofbossen te vinden, onder meer langs de Hierdensche of Leuvenumsche Beek, met 17 kilometer de langste beek op de Veluwe. Elders op drassige plekken zijn er bospartijen met zwarte elsen, wilgen en fladderiepen. In het gebied komt veel (groot)wild voor, waaronder zwijnen, edelherten, reeën, dassen, boommarters, vossen en af en toe een wolf. Het is het broedgebied voor veel verschillende vogels, waaronder de nachtzwaluw, de fluitslager en de vuurgoudhaan. Ook de ijsvogel en de visarend komen er voor. De heidevelden, begroeid met struik- en kraaiheide, worden beheerd met een schaapskudde. De afgelopen jaren heeft Natuurmonumenten het Hulshorsterzand, dat dichtgegroeid was met naaldbomen, met de hulp van veel vrijwilligers in oude glorie hersteld als stuifzandgebied. Daardoor zijn ook eerder verdwenen dieren en planten teruggekeerd. Er broeden inmiddels 3 keer zo veel paartjes van de zeldzame nachtzwaluw en er vliegen 2 keer zo veel soorten bijen rond.

Bronnen: [natuurmonumenten.nl](#), [wikipedia.nl](#)

VERENIGING

Wijnand Francke begon als bosarbeider, volgde een opleiding bos- en natuurbeheer bij de bosbouwschool in Velp en werkte bij een adviesbureau voor bos- en natuurbeheer. Sinds 2013 is hij als coördinator natuurbeheer bij Natuurmonumenten verantwoordelijk voor de Leuvenumse bossen. Francke, die in het nabijgelegen Ermelo opgroeide, probeert voor zijn werk zo veel mogelijk uren in de bossen zelf door te brengen. “Ik ken het gebied van jongs af aan. Ging er met mijn moeder bosbessen plukken, later zelf op de fiets met vriendjes ernaartoe. Ik heb als jongen veel door de eindeloze bossen en over het stuifzand gestruind. Het is echt een speciaal gebied. Enerzijds door zijn uitgestrektheid, want het is een van de weinige plekken in Nederland waar je nog echt kunt dwalen. Er lopen nauwelijks verharde wegen doorheen. Anderzijds is de variatie bijzonder, met zowel bos als heide en zandverstuivingen. De lange Leuvenumsche beek is werkelijk prachtig. Zeker nu we erin geslaagd zijn de beek zijn oude slingerende loop terug te geven, met de incidentele overstromingen die daar het gevolg van zijn. Ook de flora en fauna zijn aantrekkelijk. Zelf ben ik een grote fan van de raaf, de zwarte specht en van de wolven op de Veluwe die onze bossen tot hun leefgebied rekenen. De natuurlijkheid van het gebied is heel belangrijk, maar we grijpen nog regelmatig in. Bijvoorbeeld om meer gemengde bossen te krijgen en de unieke stuifzandvlakten vrij te houden. Dat laatste doen we bijvoorbeeld door de wind zo veel mogelijk vrij spel te geven zodat zand vrijuit kan stuiven. De Leuvenumse bossen zijn populair. Dat is goed, want het is echt een gebied waar je van de natuur kunt genieten. Anderzijds moeten we voorzichtig zijn omdat te veel drukte ook nadelig kan werken voor de flora en fauna. Dat is een gevoelig evenwicht waar we veel aandacht aan besteden.”

FLORA EN FAUNA

Op de postzegels **Beleef de natuur – Leuvenumse bossen** zijn de volgende 10 bewoners uit dit natuurgebied afgebeeld: fluiters, edelhert, porseleinzwam, boommarter, wolf, open rendiermos, gewone eikvaren, wildzwijn, vuurgoudhaan en gewone mestkever. Zij spelen de hoofdrol op hun postzegels. Op het postzegelvel komen nog meer afbeeldingen van flora en fauna uit dit gebied voor. Deze zijn in een aparte grafische laag als **monochrome** beelden weergegeven: **gestreepte nestzwammetjes** (linksboven), **open rendiermos** (rechtsboven), **zwarte specht** (midden links), **kuifmees met daaronder blauwe bosbes** (midden), **rodekoolzwammen** (linksonder) en **gewone eikvaren** (rechtsonder). Deze transparante afbeeldingen lopen over de perforaties door en verbinden de postzegels met elkaar en met de velrand.

ONTWERP

Het postzegelvel **Beleef de natuur – Leuvenumse bossen** is een ontwerp van grafisch ontwerper Frank Janse uit Gouda. Op het vel kregen de 10 planten en dieren, die in hun natuurlijke omgeving zijn geportretteerd, ieder hun eigen postzegel. In sommige gevallen loopt de afbeelding of de achtergrondkleur door op de aangrenzende postzegel en op de velrand. Alle foto's zijn opgenomen in een grafische laag van elkaar overlappende cirkels van verschillende grootte, die de grenzen van de perforaties doorbreken. Het cirkelpatroon keert terug als kleine druppeltjes op de velrand en de tabs. Over de cirkels heen ligt een grafische laag met **monochrome** beelden van dieren en planten uit dit gebied. **Deze beelden** zijn bijna abstract weergegeven en verbinden de postzegels met elkaar.

TYPOGRAFIE

Voor de typografie is een eigen lettertype gebruikt dat Janse speciaal voor de serie **Beleef de natuur** ontwierp. De letter, opgebouwd uit minieme cirkeltjes, kreeg de naam Fdot. De toelichtende teksten op de velrand zijn gezet in de TT Milks Light en Demibold in kapitalen (2017, Ivan Gladkikh voor Typetype). In deze bijschriften verwoordt de ontwerper creatief en met humor zijn associaties met de namen, eigenschappen en verschijningsvormen van

de afgebeelde planten en dieren.

ONTWERPER

De serie **Beleef de natuur** is een ontwerp van grafisch ontwerper Frank Janse uit Gouda. Terwijl in de periode 2018-2020 de aandacht uitging naar verschillende dier- en plantensoorten, staan in 2021-2023 bijzondere Nederlandse natuurgebieden met hun flora en fauna centraal. **De uitgifte van 15 augustus 2022 belicht de bewoners van de Leuvenumse bossen in Gelderland, gelegen tussen Harderwijk, Nunspeet en Elspeet.**

Boeiende verhalen

De selectie van de natuurgebieden is gebeurd in overleg met deskundigen van natuurbeschermingsorganisatie Natuurmonumenten. Bij de keuze van de uiteenlopende landschappen speelden verschillende overwegingen een rol. Zo moest elk gebied over voldoende interessante flora en fauna beschikken. De diversiteit was belangrijk, zodat alle soorten aan bod zouden kunnen komen: van planten, bomen en zoogdieren tot insecten, reptielen en amfibieën. Janse: "Ook wilde ik uit mooie beelden kunnen kiezen en moest er een boeiend verhaal aan verbonden zijn. **De gemeenschappelijke factor van deze uitgifte is de uitgestrektheid van de Leuvenumse bossen en de bescherming die de bewoners eraan ontlene. Ik heb vooral gekeken naar de bossen, niet naar de heidevelden en zandverstuivingen. Dit natuurgebied wordt gekenmerkt door bossen zoals je die graag voorstelt. Er zijn geen doorgaande wegen, nauwelijks bebouwing en geluiden van buiten dringen er niet door. Op zandgronden zijn de bossen echt anders dan die op de veengronden in het westen.**"

Kandidatenlijst

Voor het postzegelvel **Beleef de natuur – Leuvenumse bossen** stelde Janse een kandidatenlijst met dieren en planten op, waarvan er uiteindelijk 10 overbleven. "Dat is tegelijkertijd voor alle landschappen in de serie **Beleef de natuur 2021-2023** gebeurd. Op die manier konden we een mooie spreiding laten zien. Nederland is een klein land en veel planten en dieren komen immers in meer natuurgebieden voor. Zo zijn herhalingen voorkomen. **De planten en dieren in de Leuvenumse bossen schuilen graag onder, tussen en achter de bomen. Dat zie je ook aan de fotografie op de postzegels. Rechtstreeks zonlicht komt in het bos zelden voor, het licht is altijd gefilterd. Vaak is er van grote afstand gefotografeerd of juist van heel dichtbij, waardoor de achtergrond vervaagt.**"

De provincie

Het landschap van de provincie Gelderland is grotendeels bepaald door de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden. Door het voortschuivende ijs ontstonden stuwwallen die we nu nog terugzien op de Veluwe en in Montferland. Gelderland heeft verschillende landstreken, elk met een eigen karakter. Dat betekent ook dat er grote verschillen in het landschap zijn: van de bossen en heidevelden op de Veluwe en de uiterwaarden langs de grote rivieren tot het coulisselandschap van de Achterhoek. De Leuvenumse bossen liggen op de Veluwe, de grootste landstreek van de provincie Gelderland. Janse: "De Veluwe heb ik dankzij corona herontdekt, omdat we met vakantie niet naar het buitenland konden. We waren er met het gezin op het moment dat ik halverwege het ontwerp van dit velletje was. Binnen een paar dagen had ik de meeste dieren en planten wel gespot. Zelfs een everzwijn, met jongen."

Evenwichtig totaalbeeld

Bij de verdeling van de planten en dieren over het postzegelvel **Beleef de natuur – Leuvenumse bossen** streeft Janse naar een zo mooi en gebalanceerd mogelijk totaalbeeld.

In eerste instantie maakt hij een inhoudelijke spreiding om te voorkomen dat dezelfde soorten op een kluitje staan. Janse: “Maar dat pas ik in de praktijk soms weer aan. De compositie is altijd sturend, onder meer met een evenwichtige verdeling van kleuren en van opnames dichtbij en ver weg. Het kleurenpalet van de uitgifte over de Leuvenumse bossen is geïnspireerd door de herfst. Ik heb eerst een paar 100 foto’s geselecteerd die overwegend in het najaar zijn gemaakt. Dan valt je ook op wat de dominante kleuren zijn. Groen, grijs en bruin, maar ook veel geel. Op basis daarvan ga je componeren, in zowel inhoud als kleur. Zo heb ik de definitieve selectie van 10 bepaald.”

Representatieve selectie

Uit het aanbod van flora en fauna in en rond de Leuvenumse bossen maakte Janse een representatieve selectie van de 10 hoofdrolspelers op de postzegels. De witbeelden spelen een belangrijke rol in het ontwerp. “Zo heb ik het open rendiermos rechtsboven als transparant beeld herhaald omdat de vorm daarvan zo frappant overeenkomt met het gewei van het edelhert. Hetzelfde geldt voor de ronde vormen van de transparante gestreepte nestzwammetjes en van de porseleinzwammen op de postzegel. Er staan dit keer 2 transparante beelden in het midden – dat van de kuifmees en van de blauwe bosbes – om 6 postzegels met elkaar te verbinden. Voor dit postzegelvel heb ik voor het eerst een vrijwel zwart beeld gebruikt: het silhouet van de zwarte specht op de velrand links. Die staat letterlijk in de marge van het postzegelvel. Net alsof alle postzegels samen een boom vormen waarop hij aan het kloppen is.”

Fluiter en porseleinzwam

Zoals vaker in zijn ontwerpen voor de serie **Beleef de natuur** opent Frank Janse het postzegelvel met een ingezoomde foto. Deze keer is het de fluiter. De ronding van de borst van dit kleine vogeltje correspondeert met de cirkels uit het basisontwerp en de vormen van de porseleinzwammen op de postzegel eronder. “Dat effect wordt versterkt door de vormen van de gestreepte nestzwammetjes die tussen de 2 postzegels zijn afgebeeld. De fluiter is een klein bolletje waar ontzettend veel geluid uitkomt. Het is een typische bosvogel die graag beschutting zoekt. Als dit velletje uitkomt, zijn ze nog in ons land. Vlak erna vertrekken ze naar het zuiden. Ook de fragiele porseleinzwammen eronder horen bij het najaar. Ik heb ze gekozen omdat hun uiterlijk niet overeenkomt met wat mensen zich doorgaans voorstellen bij een paddenstoel. Dat heeft te maken met mijn voorliefde voor het onbekende van de natuur. Daarom zeg ik ook altijd: kijk in de natuur verder dan je neus lang is. Til eens een blad op, loop eens rond een boom of kijk onder een gevallen tak.”

Edelhert en boommarter

Op de uitgifte over de **Leuvenumse bossen** komen relatief veel zoogdieren voor, wat het tactiele en aabare karakter van de postzegels versterkt. Het edelhert en de boommarter op de postzegels rechtsboven zijn daar een goed voorbeeld van. “Het edelhert maakt doorgaans weinig geluid”, aldus Janse. “Maar in het najaar, als de bronstperiode aanbreekt, is het anders. Dan hoor je ze burlen en dat is precies wat het edelhert op zijn postzegel doet. De punten van zijn gewei lopen door tot net over de rand van de postzegel. Op die manier onderstreept de compositie dat het onderwerp echt groot is. De boommarter eronder is veel kleiner. Mooie beesten, heel beweeglijk, olijk en aabaar. Maar het zijn natuurlijk gewoon rovers. De fotograaf heeft een laag standpunt ingenomen. Logisch, want een boommarter zit doorgaans hoog in een boom.”

Wolf en open rendiermos

Op de middelste postzegels staan links de wolf en rechts het open rendiermos. De wolf verscheen al eerder op een postzegel uit de serie **Beleef de natuur**, in 2019. Janse: “Toen was hij nog de hoofdrolspeler op het postzegelvel. De eerste wolf was toen nog maar net in ons land verschenen. Nu zijn we alweer een paar jaar verder en verblijven er al meer wolven in ons land. Er zijn al een paar jaar kleintjes op de Veluwe geboren. Daarom heb ik dit keer een postzegel van een jonge wolf genomen. Zijn blik is gericht op het everzwijn op de postzegel een rij lager. Samen met reeën zijn everzwijnen de belangrijkste prooidieren voor de wolf in Nederland.”

Gewone eikvaren en everzwijn

De gewone eikvaren is een veelvoorkomende plant in de Leuvenumse bossen. Je ziet ze vooral in het najaar uitbundig groeien. “We kennen ze als dicht opeen staande planten met hangende bladeren, onder de bomen. De foto op de postzegel laat juist een andere kant zien, namelijk de onderzijde. Als je het blad omkeert, worden de sporen zichtbaar: de gele bolletjes waarmee ze zich voortplanten. De foto van het everzwijn is echt zoals we ze kennen. Everzwijnfoto’s worden vaak gemaakt van grote afstand. Het zijn echte prooidieren, dat zie je aan de alerte houding. Altijd op hun hoede. Ze vallen vooral op door hun grote kop en smal achterlijf. Je ziet hoe zijn poten zijn begraven in een dikke laag humus – echt een herfstfoto. Je ruikt als het ware de rottende bladeren.”

Vuurgoudhaan en mestkever

Op de onderste rij staat links de vuurgoudhaan. Net als de fluiters linksboven op het postzegelvel zit hij op een takje. Deze foto is meer van boven genomen, bij de fluiters van onderen. “De vuurgoudhaan is een heel aantrekkelijk beestje”, zegt Janse. “De gouden streep boven op het kopje sluit mooi aan op de sporen van de varen erboven. Ook het lichtbruin van het takje loopt weg in de achtergrond van de varen. Ik zoek altijd naar verwantschappen in beelden. Niet alleen omdat ze in hetzelfde gebied voorkomen, maar ook door de beeldtaal te laten corresponderen. Het mooiste beest op dit velletje tot slot vind ik wel de mestkever. Een prachtig insect, met een opvallend blauwe, metaalachtige glans. Ook grafisch interessant door de vorm van de bepantsering en de pootjes. De Egyptenaren wisten de vorm al te waarderen. Zij baseerden er hun scarabeeën op. Voor hen was het een heilig dier, met associaties met vruchtbaarheid en de opgaande zon.”

Over de ontwerper

Frank Janse (Vlissingen, 1967) studeerde in 2001 af als grafisch ontwerper aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam. Tot 2019 werkte hij voor verschillende reclame- en ontwerpbureaus, waaronder Room for ID's, en voor zichzelf als Frank Grafisch Ontwerp in Gouda. In 2019 richtte hij samen met Leene Communicatie het nieuwe bedrijf Leene Visuele Communicatie op, voor de vormgeving van communicatiemiddelen met het accent op content en information design. Frank Janse is specialist in huisstijlen, branding, infographics en communicatiecampagnes. Leene Visuele Communicatie werkt onder meer voor uiteenlopende onderwijsinstellingen en voor opdrachtgevers in profit en non-profit. Daartoe behoren klanten zoals vastgoedspecialist Fortierra, PostNL, de Rijksoverheid, de gemeente Rotterdam, Vattenfall en de organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie ZonMw. In opdracht van PostNL ontwierp Frank Janse eerder verschillende luxe bewaarsystemen en persoonlijke postzegels, waaronder de themacollectie 2017 over vogelsoorten die in Nederland voorkomen. Ook maakte hij de ontwerpen voor de series **Beleef de natuur** in de jaren 2018-2021.

GELDIGHEID

verkrijgbaar bij alle verkooppunten van PostNL, het postkantoor in de Bruna-winkels en via www.postnl.nl/bijzondere-postzegels. De postzegels zijn ook telefonisch te bestellen bij de klantenservice van Collect Club op telefoonnummer 088 - 868 99 00. De geldigheidstermijn is onbepaald.

WAARDE

Op deze postzegels staat waarde aanduiding 1, bedoeld voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland.

TECHNISCHE GEGEVENS

Postzegelformaat	40 x 30 mm
Velformaat	122 x 170 mm
Papier	normaal met fosforopdruk
Gomming	zelfklevend
Druktechniek	offset
Drukkleuren	cyaan, magenta, geel en zwart
Oplage	285.000 vellen
Verschijningsvorm	vel van 10 postzegels in 10 verschillende ontwerpen
Ontwerp	Frank Janse, Gouda
Fotografie	Buiten-Beeld
Drukkerij	Cartor Security Printers, Meaucé-La Loupe, Frankrijk
Artikelnummer	420761

© 2022 Koninklijke PostNL BV

Fluiter

De fluiter (*Phylloscopus sibilatrix*) is een onopvallende, mosgroene zangvogel met een helderwitte buik, een citroengele borst en een opvallende, gele wenkbrauwstreep. De zang wordt wel omschreven als een 'rondtollende munt'. Het mannetje zingt van half april tot diep in de zomer en verspringt daarbij van tak naar tak. Het vrouwtje kiest de nestlocatie op de grond en bouwt daar een balvormig nest van grassen en bladeren waarin ze doorgaans 5-7 eieren legt. De fluiter brengt de winter door in de Guineese bossen van Afrika ten zuiden van de Sahara. Half september zijn alle fluiters vertrokken en van half april tot half mei keren ze hier terug. Er zijn in ons land 1500-2600 broedparen en 100-500 doortrekkers (cijfers 2018-2020).

Bron: vogelbescherming.nl

Edelhert

Het edelhert (*Cervus elaphus*) is in Nederland het grootste op land levende zoogdier. De schofthoogte is gemiddeld 110 cm, de vacht in de zomer is roodbruin en verkleurt in de winter naar grijsachtig bruin. De buik is wit, het staartstuk (spiegel) heeft lange haren en is wit tot roomkleurig. Als een mannetje 7 maanden oud is, ontwikkelen de rozestokken zich, de beginselen van het gewei. Die zijn na een jaar volgroeid waarna de groei van het eerste gewei begint. Elke nawinter werpt het edelhert zijn gewei af en ieder jaar wordt zijn gewei elk jaar groter en zwaarder met meer vertakkingen. In Nederland komt het edelhert voor op de Veluwe en in de Oostvaardersplassen.

Bron: zoogdiervereniging.nl

Porseleinzwam

De porseleinzwam (*Oudemansiella mucida*) is een witte tot ivoorkleurige plaatjeszwam met een bolvormige hoed die bedekt is met een slijm laag. Aan de kleur en het glimmende slijm heeft deze zwam zijn naam te danken. De geur is zwak zurig. De 3 tot 10 cm brede hoed is eerst bolvormig, later convex, met witte dikke lamellen die uiteen staan. De slanke steel heeft bovenaan een geribbelde ring. De porseleinzwam wordt van augustus tot november aangetroffen op takken en stammen van beuken, minder vaak op eiken. Uit de porseleinzwam wordt oudemansine A gehaald, een middel

tegen schimmels en andere huidziekten.

Bron: natuurfotografie.nl, soortenregister.nl, wikipedia.nl

Boommarter

De boommarter (*Martes martes*) heeft het formaat van een huiskat, maar dan met veel kortere poten. De sterk behaarde, volle pluimstaart neemt bijna een derde van de totale lengte in beslag. Met deze staart kan de boommarter goed zijn evenwicht bewaren bij het achtervolgen van prooien in de bomen. De kop is spits met vrij grote oren. De vacht is koffie- tot roodbruin, met een grijsbruine ondervacht. De bef is geel, soms bijna wit. In Nederland is de boommarter wettelijk beschermd. Vroeger kwamen boommarters alleen voor in oude, uitgestrekte bosgebieden, maar inmiddels zijn ze in al onze provincies waargenomen. Naar schatting bestaat de populatie uit circa 500 dieren.

Bron: natuurmonumenten.nl, zoogdiervereniging.nl

Wolf

De wolf (*Canis lupus*) is de voorouder van alle gedomesticeerde hondenrassen. Het meest duidelijke verschil met grote honden is dat de staart van de wolf in rust hangt, terwijl die bij de hond opgekruld of omhoog gestoken is. Wolven komen in allerlei kleurvariëteiten voor en verschillen tussen individuele wolven en ondersoorten zijn erg groot. De meeste hebben een grijze tot grijzige vacht, met een rossig bruine kleur op rug, kop en oren. In 2015 werd de eerste wolf in het noorden van Nederland waargenomen sinds 1869. In 2019 zijn de eerste wolvenpups geboren op de noordelijke Veluwe. Ook elders zijn er wolventerritoria, met telkens maar één wolf: tussen Eindhoven en Weert, op de zuidwestelijke Veluwe, op de Midden-Veluwe en in Drenthe.

Bron: wolveninnederland.nl, zoogdiervereniging.nl

Open rendiermos

Rendiermossen kent bijna iedereen, omdat ze vaak worden gebruikt in kerststukjes en op modelspoorbanen. Het open rendiermos (*Cladonia portentosa*) groeit op hout en op de grond. Dit korstmos groeit vaak samen met schapengras, zandstruisgras en struikhei. De dunne groengrijze takken vertakken zich aan de einden symmetrisch in vierën. Door de sterke vertakking lijkt het mos wel wat op rendiergeweien, vandaar de naam. Open rendiermos is bitter en wordt daarom niet graag gegeten, zeker niet door rendieren. De soort komt voor in duinen, vooral op extreem droge zuidhellingen, in de oudere duinen, op heidevelden, stuifzanden, schraal grasland en ook in dennenbossen op arme grond.

Bron: groen.natuurlijk.nl, verspreidingsatlas.nl, wikipedia.nl

Gewone eikvaren

In tegenstelling tot de meeste andere varens blijft de gewone eikvaren (*Polypodium vulgare*) de hele winter door groen. Nieuwe bladeren worden in de vroege zomer gevormd. Wanneer de jonge bladeren verschijnen, sterven de oudere af. De bladeren van deze varen komen direct tevoorschijn uit de wortelstokken. Ze kunnen daardoor grote oppervlakken bedekken. Het is een lage plant van ongeveer 25-40 cm hoog. De bladeren staan op korte afstanden van elkaar vanuit een vertakte wortelstok. Deze kruipt over de bodem, of is vlak daaronder te vinden. Door de vorm van de smalle deelblaadjes heeft deze plant veel weg van een visgraat. De groeiplaatsen variëren van noordhellingen in de duinen, houtwallen en jeneverbesbosjes tot lichte loofbossen en op muren.

Bron: floravannederland.nl

Wild zwijn

Het wild zwijn (*Sus scrofa*) noemen we ook wel everzwijn, zwart wild of borstelwild. Dit nacht- en schemerdier heeft een gedrongen romp met een borstelige vacht en een langwerpige kop met een afgeplatte, sterke snuit. De kop-romplengte is 130 tot 180 centimeter. Een volwassen mannetje

heeft twee 2 slagstanden in de onderkaak die naar boven gericht staan. Hoe ouder een mannetje, hoe verder deze hoektanden naar boven uitsteken. In Nederland was het wild zwijn in de 19e eeuw uitgestorven, maar is toen weer uitgezet. Nu komt het wild zwijn voor in populaties op de Veluwe, in Limburg, Oost-Brabant en bij Nijmegen. Het wild zwijn heeft een voorkeur voor droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen.

Bron: zoogdierenvereniging

Vuurgoudhaan

De vuurgoudhaan (*Regulus ignicapilla*) lijkt op een goudhaan, maar heeft fellere kleuren, een contrasterende witte wenkbrauwstreep, met daaronder een gitzwarte oogstreep. Vuurgoudhanen broeden in naaldbossen en gemengde bossen, maar ook in parken, struwelen en tuinen met geschikte naaldbomen. De vuurgoudhaan eet kleine insecten en spinnen. Er zijn nauwelijks goede gegevens over de trekbewegingen van vuurgoudhanen beschikbaar. Daardoor is ook de herkomst van de vuurgoudhanen die door Nederland trekken niet zeker. Waarschijnlijk zijn het voornamelijk Deense en Duitse broedvogels, maar broedvogels uit oostelijker gelegen landen zijn zeker niet uitgesloten. Aantal broedparen 6.500-8.500 (2018-2020).

Bron: vogelbescherming.nl

Gewone mestkever

De gewone mestkever (*Geotrupes stercorarius*) is 14 tot 24 mm lang, heeft een glanzend zwarte kleur en leeft op de grond in bossen en op heidevelden. In het voorjaar graven het mannetje en het vrouwtje tot wel 50 cm lange ondergrondse tunnels. Met hun achterpoten maken ze balletjes van dierlijk mest en van allerlei plantaardig afval en rollen deze naar hun nesttunnel. Bovenop dit voedsel legt het vrouwtje de eieren, waarna de nesttunnel wordt dichtgemetseld. Parasieten gebruiken de mestkever als vervoermiddel om zich sneller te verspreiden. De mesthopen trekken niet alleen mestkevers aan, maar ook insecteneters zoals muizen en vogels.

Bron: gardensafari.net, ivn.nl, wikipedia.nl

STAAAN BRONSTIGE
EDELHERTEN
(CERVUS ELAPHUS)
MET ZO'N GEWICHTIG
GEWEL NIET ZUMAR
ANDER DRUK.

WIE DE

Q. OP DIE FIETSI AL EN SCHIM-
MEL VAN HET OPEN RENDIERMOS
(CLADONIA PORTENTOSA)
OPEREREN ALS EEN TANDEM.

IS HET ROTTE VAN EEN ROTTE WILDD
ZWIJNEN (SUS SCROFA) NIET DAT ER
OOK OVERLOPERS TUSSEN ZITTE?

DE GEWONE MESTKEVER
(GEOTRIPES STERCORARIUS)
MAG ZICHZELF GRAAG TRAKTEREN
OP EEN VERSE VLAAL.

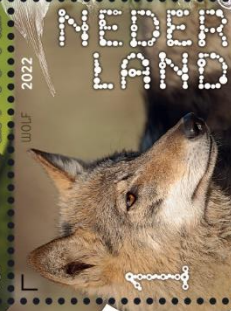
LEUVENIUMSE BOSSEN

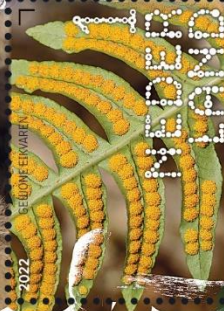
VROUWJESFLUITERS
(PHYLLOSCOPUS SIBILATRIX)
ZIJN DRUK MET HET NEST.
DE MANNETJES ZIJN ECHTE
FLIEREFLEUTERS!

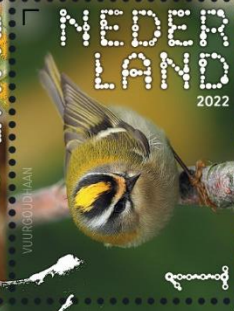
RIP VOOR DE VAAT ZOU JE ZEGGEN,
ZO'N SLIIMERIGE PORSELEINZWAAM
(OUDEMANSIELLA MUCIDA).

WOLVEN (CANIS LUPUS)
KUNNEN GOED COMMUNICEREN.
DAT HEB JE MET VAN DIE
ALFAMANNETJES EN -VROUJTES.

IN DE ZOMER IS DE SORUS
BIJ GEIJONE EIKVARENS
(POLYPODIUM VULGARE)
HET GROOTST. EN ORANJEHEEL.

DE VUURGOUDHAAN
(REGULUS IGNICAPILLA)
IS EEN NEEF VAN DE
GOUDHAAN ALLEEN
ZINGT HIJ MET MEER ELAN.

Ontwerp: Frank Janse
Fotografie: Buiten-Beeld

